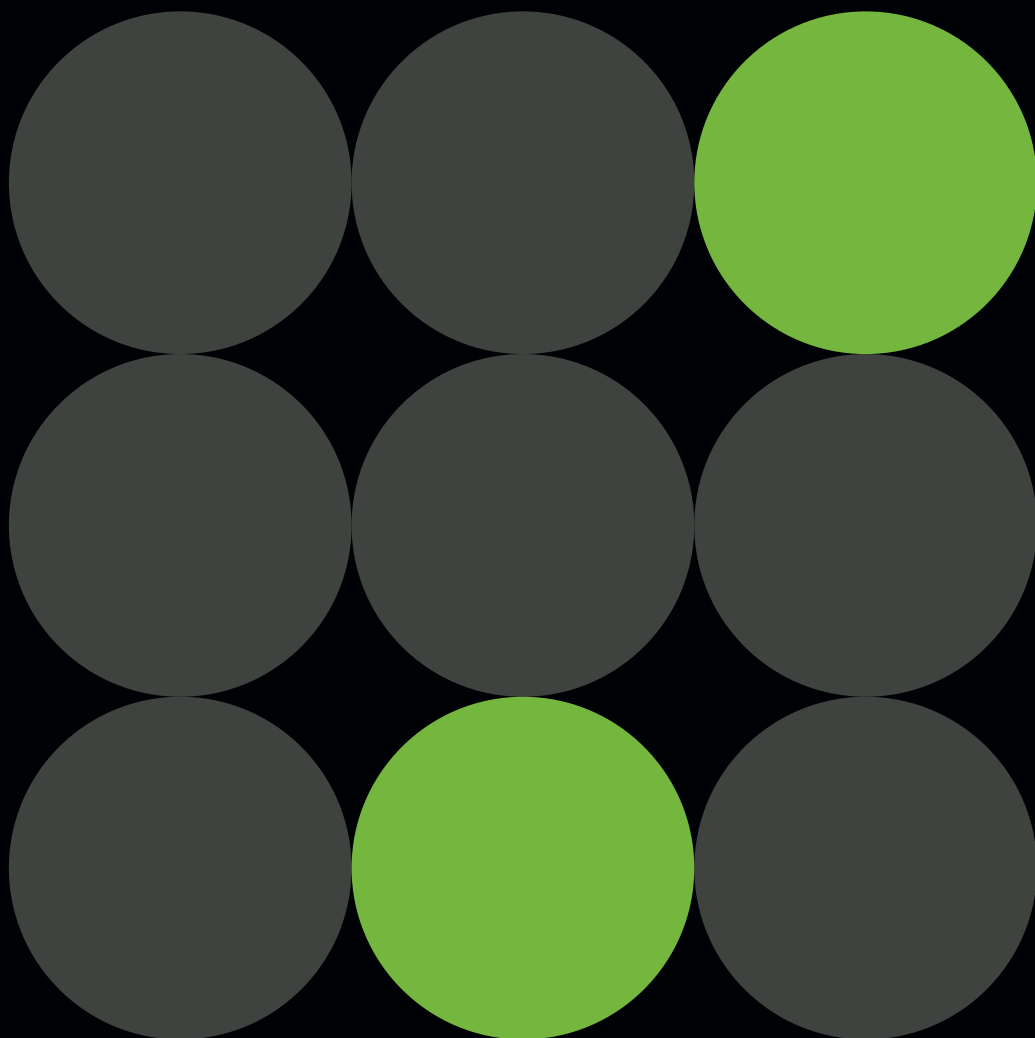

LARS FALLAN | EVEN FALLAN | THOMAS LUND

INNFØRING I SKATTERETT

2021–2022

INNFØRING I SKATTERETT
2021–2022

LARS FALLAN, EVEN FALLAN OG THOMAS LUND

INNFØRING I SKATTERETT 2021–2022

FOR ØKONOMISK-ADMINISTRATIVE STUDIER

39. utgave

www.efallan.no/skatterett

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2021
(1.–17. utgave utgitt på Universitetsforlaget fra 1980 til 1999)
39. utgave 2021

ISBN 978-82-05-55604-1

Omslag: Kristin Berg Johnsen
Figurer: David Keeping
Sideombrekking: Tekstflyt AS
Brødtekst: Minion 10,5/15 pkt.
Papir: 80 g Amber Graphic
Trykk: Opolgraf, Polen 2021

Alle henvendelser om boka kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boka i strid med åndsverkloven
eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR,
interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i
strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning,
og kan straffes med bøter eller fengsel.

Meldinger fra forfatterne til brukerne av læreboka og studieboka
om oppdagede feil eller vesentlige lovendringer i løpet av studieåret,
samt oversikt over relevante oppgaver og eksempler for angitte temaer
(ulike inntekter, fradrag, eiendeler, gjeld og skatteberegninger)
for bokas del I, vil bli lagt ut på internett: www.efallan.no/skatterett

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo.

Forord

«Taxes are what we pay for civilized society» (Oliver Wendell Holmes jr., 1904)

Skatt er en viktig og nødvendig del av samfunnet. Ideen bak denne boka, helt siden første utgave i 1980, har vært at personer og selskaper bør ha kunnskap om de økonomiske virkningene av skattereglene, både for å kunne tilpasse seg reglene og for å kunne vurdere om skattesystemet er hensiktsmessig. Den pedagogiske ideen er at læreprosessen lettes av en enkel, eksempelbasert framstilling av økonomiske virkninger og utstrakt jobbing med oppgaver, samt at det er mest relevant og motiverende å lære dagens gjeldende skatteregler. Boka kommer i ny utgave hvert år med oppdaterte skatteregler, skattesatser, talleksempler og oppgaver. Læreverket inkluderer også en studiebok med et rikt utvalg oppgaver og løsningsforslag.

Boka tar sikte på å gi økonomistudenter og andre med interesse for skatterett en grundig innføring i skattereglene. Boka dekker minimumskravene i de nasjonale retningslinjene for skatterett for bachelor i økonomi og administrasjon – profilering regnskapsfører, vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning, og for master i regnskap og revisjon (MRR), med unntak av merverdiavgiftsrett. Den dekker også kravene for skatterett for bachelor i eiendomsmegling. Læreboka er skreddersydd for valgfag i skatterett ved de økonomisk-administrative studiene ved høyskoler og universiteter. Det retningsgivende for framstillingen av lærestoffet har vært å bidra til størst mulig læringsutbytte – at studentene skal få økt sine kunnskaper om og sine ferdigheter og generelle kompetanse i skatterett mest mulig.

Målet er

- å gi en oversikt over grunnprinsipper og hovedtrekk i den direkte beskatningen: formues- og inntektsbeskatning, personbeskatning og bedriftsbeskatning

6 FORORD

- å formidle kunnskap om sentrale skatterettslige bestemmelser i og utenfor næringsvirksomhet
- å gjøre leseren i stand til å forstå og anvende skattereglene på praktiske oppgaver
- å skape forståelse for både sammenhengen og forskjellene mellom fagområdene skatterett og regnskap når det gjelder så vel vurderings- som tidfestingsregler

Studenter innen regnskap, revisjon, økonomi og administrasjon, rettsvitenskap, eiendomsmegling og andre vil ha nytte av en oversiktlig og konkret gjennomgåelse av skattereglene, der en legger vekt på å vise bruken av reglene og virkningene for økonomiske beslutninger.

Framstillingen gjør boka egnet også for andre grupper som har behov for praktisk innsikt i skatterettslige spørsmål. Den kan brukes ved kurs i personlig økonomi der skattlegging av personer har en framtreddende rolle.

Boka er nå delt opp i tre deler. Vi har gjennomført et klarere skille mellom beskatning utenfor næringsvirksomhet (del I), beskatning av næringsvirksomhet (del II) og mer spesielle tema (del III).

Kapittel 1 gir en introduksjon til og oversikt over skatterettsfaget. Her er det også en utvidet presentasjon av formålene med skattesystemet, som en konseptuell ramme for å forstå, diskutere og kritisere dagens skattesystem.

Del I gir en solid innføring i personbeskatning utenfor næringsvirksomhet. Tross alt utgjør personbeskatning hoveddelen av samfunnets skatteinntekter fra direkte beskatning. Det er utviklet en figur som illustrerer skattesystemet for personbeskatning utenfor næring. Figuren følger hvert delkapittel i bokas del I, slik at studentene enklere skal få en oversikt over stoffet, hvor de er i helheten og hvorfor de lærer de ulike delene av stoffet.

Del II om næringsbeskatning ble vesentlig utvidet i 2019. Boka er nå ment å kunne dekke rene kurs i næringsbeskatning. Den viser også sammenhenger mellom skattereglene og finansregnskapet.

I del III har boka blant annet et eget kapittel om skatt og fast eiendom som inneholder temaer av særlig interesse for eiendomsmeglerstudenter. De mest allmenne temaene knyttet til fast eiendom og bolig behandles imidlertid i de ordinære kapitlene i del I og II, som tidligere. Del I og II bidrar også til å integrere skatteproblemer om fast eiendom i skattesystemets struktur.

Boka tar opp nyheter i skattesystemet og samfunnet, f.eks. aksjesparekonto, virtuell valuta, delingsøkonomi (utleie av bolig og løsøre), blogging, bonuspoeng på fly og fribilletter for ansatte i transportselskaper.

Denne 39. utgaven er tradisjonen tro oppdatert med ordinære skatteregler og skattesatser for 2021. Boka er à jour med skattevedtaket for 2021. Midlertidige særregler knyttet til koronapandemien blir kort omtalt før kapittel 1.

Oppdateringen av 2021-utgaven inkluderer eksempelvis følgende endringer:

- Reglene i den nye satsforskriften erstatter deler av takseringsforskriften.
- Reglene om verdsetting av fast eiendom (sktl. § 4-10) er endret, noe som også påvirker reglene for gjeldsreduksjon.
- Reglene om boligsparing for ungdom (BSU) er endret.
- Nye endringer i reglene om gaver i arbeidsforhold og personalrabatter for ansatte i transportselskaper.
- Reglene om lån fra personlig aksjonær til selskap er endret igjen.
- Bø i Vesterålens reduksjon av formuesskattesatsen medfører at samsvarsprinsippet (et av formålene med skattesystemet) er aktualisert nasjonalt, ikke kun gjennom skattekonkurranse mellom land.

I slutten av kapittel 5 er det lagt inn samleoppgaver som dekker stoff fra hele del I. Det er i tillegg foretatt en del mindre korrigeringer og forbedringer av teksten. En oversikt over noen av disse endringene er lagt ut på www.efalla.no/skatterett. Der er det også lagt ut en oversikt over oppgaver og eksempler som er relevante for ulike temaer i del I (ulike inntekter, fradrag, eiendeler, gjeld, skattegrunnlag og skatteberegning mv.), til hjelp for studenter og forelesere.

Skattereglene kan være vanskelige å forstå kun ut fra lov- og forskriftstekst. Boka tar derfor sikte på å klargjøre reglene gjennom en rekke talleksempler. *Boka er først og fremst en lærebok og tar ikke sikte på å dekke kravene som må stilles til oppslagsbøker i skatterett.*

For leseren er det viktig å prøve ut det teoretiske stoffet gjennom praktiske oppgaver. Vår erfaring tilsier at det er vanskelig å lære seg skatterett uten å løse konkrete oppgaver. Denne boka inneholder et utvalg av både teoretiske og praktiske oppgaver etter hvert emneområde. Du gjør deg selv en tjeneste ved å løse dem.

Læremiddelpakken inneholder også Lars Fallan, Even Fallan og Thomas Lunds *Innføring i skatterett 2020–2021. Studiebok*. Studenter bør bruke studiebooka aktivt. Den inneholder løsningsforslag for alle oppgavene i læreboka, og det er dermed lett å kontrollere sin egen skatterettsforståelse ved å sammenligne egne løsninger med studiebookas. Dessuten inneholder den kontrollspørsmål og varierte oppgaver

i tillegg til lærebokas oppgaver. Det er satt av plass i boka for å løse tilleggsoppgavene, og det er tatt inn løsningsforslag til oppgavene. Studieboka blir dermed et nyttig redskap under studiet av skattereglene.

Vi retter en spesiell takk til Stine Mari Børthus, Torstein Dahle, Marianne Husby, Tom Erik Wiklund og studenter for utviklende kommentarer og identifisering av feil de siste par årene. Med fare for at noen er glemt: Vegard Almestad, Gunn Mæland Dagestad, Nora Marie Tagedatter Fagerheim, Sigrid Braathen Hafnor, Siri Helen Haugland, Monica Kalnes, Anne Sofie Kjelme, Elise Tonette Ørbek Ophus, Trude Osmo, Julia Roos, Ronja Skjølberg, Vegard Skogheim, Elisabeth Skotvold, Evelin Turesson og Anne Kari Finsrud Øyjordet. Videre er Finansdepartementet imøtekommende ved å besvare spørsmål.

Vi takker i tillegg kolleger ved andre høgschooler og bekjente for nyttige innspill ved ajourføring m.m.: Stein Antonsen, Bente Ebbesvik, Kai Astor Frøseth, Kurt-Egil Henriksen, Arnt Arvid Hope, Malvin Nordstrand, Jan Utby, Jan H. Warø, Petter Økseter og Øivind André Strand Aase. Takk til staben i Gyldendal, Knut André Karlstad, Ellen Krystad, Susann Hansen mfl., Roar Fjeldbo i Tekstflyt AS og grafisk designer Kristin Berg Johnsen, som får boka til å se ut som den gjør.

Takk til Stiftelsen Den Nordenfjelske Handelshøyskole som stiller med kontorfasiliteter for emeriti på NTNU Handelshøyskolen (tidligere TØH) og andre, samt at de legger til rette for forskning på skatteatferd.

Ansvar for feil og mangler hviler på forfatterne. Informasjon om feil i læreverket som vi oppdager eller dere melder inn til oss blir løpende lagt ut på www.efallan.no/skatterett.

Lykke til med studiet!

Trondheim og Bergen, mai 2021
Even Fallan og Thomas Lund

Innhold

Koronatiltak med direkte og indirekte betydning for reglene vi presenterer i denne boka	19
KAPITTEL 1 INNLEDNING OG OVERSIKT	23
1.1 Skatt og moral	23
1.2 Noen forhold som påvirker skattemoralen i samfunnet	25
1.3 Hvorfor lære skatterett?	27
1.4 Skattebegrepet	29
1.5 Hovedformålene med dagens skattesystem	31
1.5.1 Formål med skattesystemet	31
1.5.2 Hovedprinsipper i utformingen av skattesystemet	32
1.6 Formelle grunnprinsipper i den direkte beskatningen	33
1.7 Oversikt over den direkte skattleggingen	34
1.7.1 Sentrale lover og vedtak	34
1.7.2 Skattesubjekt	35
1.7.3 Skatteobjekt	38
1.8 Introduksjon til inntektsbeskatning	39
1.8.1 Reglene om hva som er skattepliktig inntekt – fordelsbegrepet	40
1.8.2 Reglene om inntektsfradrag	43
1.8.3 Reglene om inntektsperioden og tidfesting av inntekter og inntektsfradrag (inntektsperiodiseringen)	44
1.8.4 Skattefastsettingsåret	48
1.9 Skattegrunnlag og skattesatser	48
1.9.1 Alminnelig inntekt og nettoskatter	49
1.9.2 Personinntekt og bruttoskatter	49
1.9.3 Nettoformue og nettoskatt på formue	51
1.9.4 Fordeling av inntektsskatt og formuesskatt	54
1.9.5 Skattetrykk og marginalskatt	54
1.10 Hovedprinsipper i utformingen av skattesystemet	56
1.10.1 Hovedprinsipper i utformingen av skattereglene	57
1.10.2 Bruk av prinsippene i utformingen av skattesystemet	68
1.11 Veien videre	71
1.12 Oppgaver til kapittel 1	71

DEL I PERSONBESKATNING

KAPITTEL 2 INNTEKT UTENFOR NÆRING	77
2.1 Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid	79
2.1.1 Tidfesting av fordeler vunnet ved arbeid	82
2.1.2 Pengeytelser	83
2.1.3 Naturalytelser	84
2.1.4 Utgiftsgodtgjørelser	101
2.2 Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid o.l. – pensjon, stønader og liknende inntektsarter	107
2.3 Personinntekt – fordel vunnet ved arbeid o.l.	109
2.4 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – en introduksjon	110
2.5 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital utenfor næring – løpende avkastning	113
2.5.1 Inntekter av fast eiendom og løsøre	114
2.5.2 Inntekter av finansielle eiendeler	129
2.6 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital utenfor næring – gevinst og tap ved realisasjon av formuesobjekter	138
2.6.1 Realisasjon av privat innbo og annet løsøre og av utenlandsk valuta . . .	140
2.6.2 Realisasjon av muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev	143
2.6.3 Realisasjon av verdipapirer eid utenfor aksjesparekonto	145
2.6.4 Realisasjon (m.m.) av verdipapirer eid via aksjesparekonto	152
2.6.5 Salg av alle underliggende eiendeler (substans) i AS – likvidasjon	158
2.6.6 Realisasjon av boligeiendommer	160
2.6.7 Realisasjon av fritidsboliger	163
2.6.8 Realisasjon av tomter	165
2.6.9 Beregning av gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom	166
2.7 Tilfeldige inntektservelser – sktl. § 5-50	168
2.8 Andre økonomiske fordeler som er skattepliktige	170
2.9 Fordeler som ikke er inntekt	170
2.10 Arv og gave	172
2.10.1 Inntekt (formuesøkning) ved arv og gave	172
2.10.2 Skattemessig kontinuitet ved arv og gave	172
2.10.3 Unntak fra kontinuitet ved arv og gave	174
2.11 Oppgaver til kapittel 2	175
2.11.1 Oppgaver om fordel vunnet ved arbeid o.l. (delkapittel 2.1 til 2.3)	175
2.11.2 Oppgaver om inntekter av fast eiendom og løsøre (avsnitt 2.5.1)	177
2.11.3 Oppgaver om inntekter av finansielle eiendeler (avsnitt 2.5.2)	179
2.11.4 Oppgaver om inntekter vunnet ved kapital utenfor næring – gevinst og tap ved realisasjon av formuesobjekter (delkapittel 2.6) . .	180
2.11.5 Oppgaver om gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom (avsnitt 2.6.6 til 2.6.9)	180

2.11.6	Oppgaver om tilfeldige inntektservervelser mv., helt eller delvis skattefritak og arv og gave (delkapittel 2.7 til 2.10)	182
KAPITTEL 3 FRADRAG I ALMINNELIG INNTEKT UTENFOR NÆRING		184
3.1	Innledning	184
3.1.1	Nettobeskatning	185
3.1.2	Fradragsbegrepet	186
3.1.3	Tidspunktet for inntektsfradrag	190
3.2	Fradrag knyttet til arbeidsinntekter o.l.	191
3.2.1	Minstefradrag i lønnsinntekter, arbeidsinntekter utenfor næring, pensjon osv.	192
3.2.2	Faktiske kostnader i stilling eller arbeid	197
3.2.3	Merkostnader ved å bo utenfor hjemmet	201
3.2.4	Reisekostnader mellom hjem og arbeidssted	205
3.2.5	Reisekostnader ved besøk i hjemmet for pendlere	207
3.2.6	Fradragsberettiget fagforeningskontingent	210
3.2.7	Premie og tilskudd til privat og offentlig pensjonsordning	210
3.3	Fradrag for kapitalkostnader	211
3.3.1	Rentekostnader	211
3.3.2	Barnebidrag, andre underholdsbidrag og kårytelser	213
3.3.3	Andelseiers andel av fradragsberettigede kostnader i boligselskap ...	214
3.3.4	Premie for skattefavisert individuell sparing til pensjon	214
3.4	Særfradrag og andre fradrag	216
3.4.1	Særfradrag	216
3.4.2	Andre fradrag	217
3.5	Oppgaver til kapittel 3	221
3.5.1	Oppgaver om fradrag knyttet til arbeidsinntekter o.l. (delkapittel 3.1 og 3.2)	221
3.5.2	Oppgaver om fradrag for kapitalkostnader og andre fradrag (delkapittel 3.1, 3.3 og 3.4)	221
KAPITTEL 4 FASTSETTING AV SKATTEPLIKTIG INNTEKT OG INNTEKTSSKATT UTENFOR NÆRING		224
4.1	Introduksjon	224
4.2	Personinntekt og beregning av bruttoskatter	225
4.2.1	Personinntekt	226
4.2.2	Bruttoskatter – trinnskatt og trygdeavgift	227
4.3	Skattbar alminnelig inntekt og beregning av skatt på alminnelig inntekt	232
4.3.1	Personfradrag i alminnelig inntekt	234
4.3.2	Nettoskatt – skatt på alminnelig inntekt	235
4.4	Negativt skatteberegningsgrunnlag (underskudd)	237
4.5	Beregning av inntektsskatter og trygdeavgift – et enkelt eksempel	239
4.6	Marginalskatt	240
4.7	Skatt og familie	243
4.7.1	Riktig skattesubjekt ved beregning av skatt på inntekt for personlige skattytere	243
4.7.2	Fastsetting av skatt for ektefeller	243

4.7.3	Fastsetting av samboeres inntekt og formue.....	248
4.7.4	Fastsetting av barns inntekt og formue	248
4.8	Fradrag i skatt (skattefradrag).....	252
4.8.1	Boligsparing for ungdom (BSU)	252
4.8.2	Skattefradrag for skatt betalt i fremmed stat	256
4.9	Særskilt tema – skattebegrensning.....	256
4.9.1	Skattefradrag for lave pensjonsinntekter.....	256
4.9.2	Skattebegrensning – lav alminnelig inntekt.....	259
4.9.3	Skattebegrensning – liten skatteevne	261
4.10	Oppgaver til kapittel 4.....	264
4.10.1	Oppgaver om beregningsgrunnlag og skatteberegning	264
4.10.2	Oppgaver om skatt og familie mv. (delkapittel 4.7)	265
 KAPITTEL 5 SKATTEPLIKTIG FORMUE OG FORMUESSKATT UTENFOR NÆRING		268
5.1	Oversikt over reglene.....	269
5.2	Tidspunktet for beregning av skattemessig formue	271
5.3	Begrepet bruttoformue.....	272
5.3.1	Økonomiske goder.....	273
5.3.2	Eiendeler som ikke er bruttoformue (helt unntatt)	274
5.4	Verdsetting av bruttoformuen	278
5.4.1	Sktl. § 4-1 Hovedregel om verdsetting av formue	278
5.4.2	Sktl. § 4-15 Bankinnskudd, utestående fordringer mm.....	280
5.4.3	Sktl. § 4-20 Kontanter, privat innbo, biler, båter mv.....	280
5.4.4	Sktl. § 4-10 Fast eiendom	284
5.4.5	Sktl. §§ 4-12 og 4-13 Verdsetting av aksjer og lignende eiendeler	291
5.4.6	Sktl. § 4-14 Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i en verdipapirsentral o.l.	294
5.4.7	Sktl. § 4-16 Livsforsikringspolise mv.	295
5.4.8	Skattepliktig formue i utlandet.....	295
5.5	Fradrag for gjeld	296
5.5.1	Sktl. § 4-1 Nettoformue som skattegrunnlag	296
5.5.2	Sktl. § 4-3 Forpliktelser det ikke gis fradrag for.....	297
5.5.3	Sktl. § 4-19 Gjeldsreduksjon	297
5.6	Formuesberegning for en lønnstaker.....	302
5.7	Beregning av formuesskatt for personlig skattyter utenfor næring	304
5.7.1	Skattefrie beløp i nettoformuen.....	304
5.7.2	Formuesskatt	305
5.8	Oppsummering av bokas del I – fastsetting av inntekt og formue og beregning av inntekts- og formuesskatt for en personlig skattyter utenfor næring	307
5.9	Oppgaver til kapittel 5 og bokas del 1	311
5.9.1	Oppgaver om fastsetting av nettoformue og formuesskatt (kapittel 5)	311
5.9.2	Oppgaver om stoffet i hele bokas Del 1 (personbeskatning)	315

DEL II NÆRINGSBESKATNING
KAPITTEL 6 NÆRINGSVIRKSOMHET

– INTRODUKSJON	322
6.1 Hva er næringsvirksomhet?	322
6.2 Næringsvirksomhet eller ikke? Noen illustrative eksempler	325
6.2.1 Når drives det virksomhet?	325
6.2.2 Aktiv næringsvirksomhet eller passiv kapitalforvaltning – utleie av fast eiendom	325
6.2.3 Næringsvirksomhet eller hobbyvirksomhet – egnet til å gå med overskudd?	326
6.2.4 Fordel vunnet ved arbeid eller fordel vunnet ved næring – egen regning og risiko?	327
6.2.5 Delingsøkonomi og digital økonomi – når drives det næring?	328
6.3 Den næringsdrivende skattyter	329
6.3.1 Selskap som er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 første ledd .	329
6.3.2 Selskap som ikke er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 andre ledd	330
6.3.3 Personlige skattytere, jf. skatteloven § 2-1	331
6.4 Beskatning av næringsvirksomhet og næringsvirksomhetens eiere.	332
6.5 Utgangspunktet for beregning av alminnelig inntekt – bokføringsplikt og regnskapsplikt	335
6.5.1 Beregning av alminnelig inntekt uten regnskapsplikt	337
6.5.2 Regnskapsplikt etter regnskapsloven	338
6.6 Veien videre	339

KAPITTEL 7 BEREGNING AV SKATT FOR AKSJESELSKAP

7.1 Utsatt skatt-modellen.	342
7.2 Driftsinntekter.	349
7.2.1 Inntektsføring ved levering av varer og tjenester	351
7.2.2 Framskutt inntektsføring – anleggskontrakter / langsiktige tilvirkningskontrakter	352
7.2.3 Uopptjent inntekt – regnskapsmessig utsatt inntektsføring	356
7.3 Driftskostnader	357
7.3.1 Det alminnelige fradragsbegrepet i næringsvirksomhet	357
7.3.2 Struktur på delkapittelet	359
7.3.3 Varekostnader og varelager vurdering	360
7.3.4 Lønn, feriepenge o.l.	365
7.3.5 Andre driftskostnader	372
7.4 Skattemessig behandling av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler ...	388
7.4.1 Varige og betydelige driftsmidler – en introduksjon	388
7.4.2 Det skattemessige skillet mellom påkostning og vedlikehold av eksisterende driftsmiddel.	392
7.4.3 Praktisk gjennomføring av saldoavskrivninger	394
7.4.4 Realisasjon av varige driftsmidler	399
7.4.5 Særskilt tema – skattemessig behandling av ufrivillig realisasjon.	406
7.4.6 Særskilt tema – leieavtaler (leasing) av varige driftsmidler.	408
7.4.7 Skattemessig behandling av immaterielle eiendeler	410

7.5	Finansinntekter og finanskostnader	416
7.5.1	Renter og lånekostnader	417
7.5.2	Gevinst og tap på fordringer og gjeld i utenlandsk valuta – agio og disagio	418
7.5.3	Aksjeutbytte, tap og gevinst på aksjer	422
7.6	Fradrag for underskudd og framføring av underskudd	431
7.6.1	Fradrag for underskudd	432
7.6.2	Underskudd til framføring – noen illustrasjoner	434
7.7	Full skatteberegning i aksjeselskap	437
7.7.1	Full skatteberegning i aksjeselskap – oppgaven	438
7.7.2	Full skatteberegning i aksjeselskap – løsningsforslag	439
7.8	Mer om arbeidsgiveravgift og finansskatt	445
7.8.1	Mer om arbeidsgiveravgift	445
7.8.2	Finansskatt	448
7.9	Oppgaver til kapittel 7	450
 KAPITTEL 8 BESKATNING AV AKSJESELSKAP OG AKSJONÆRER		454
8.1	Skattemessige konsekvenser av kapitalendringer i aksjeselskap	455
8.1.1	Stiftelse av aksjeselskap	458
8.1.2	Kapitalforhøyelser ved nytegning – aksjeloven § 10-1 mv.	458
8.1.3	Kapitalnedsetting	459
8.1.4	Ulik innbetalt kapital per aksje – en illustrasjon	462
8.1.5	Skattemessige konsekvenser av fondsemisjoner	463
8.2	Beskatning av personlige aksjonærer i aksjeselskap – aksjonærmodellen med skjerming av utbytte og realisasjonsgevinster	468
8.2.1	Utbyttebegrepet	468
8.2.2	Skatteincentivordningen	475
8.3	Alternative overføringer mellom aksjeselskap og personlige skattytere	476
8.3.1	Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet – skatteloven § 10-11 fjerde til sjette ledd	477
8.3.2	Ekstra skatt på renteinntekter på lån fra personlige skattytere til selskaper – skatteloven § 5-22	480
8.3.3	Uttak fra aksjeselskap til personlig aksjonær	483
8.3.4	Fordel vunnet ved arbeid eller aksjeutbytte?	484
8.4	Skatt i konsernstrukturer	485
8.4.1	Konsernbidrag	485
8.4.2	Avskjæring av fradrag for tap på fordring på nærstående selskap	488
8.4.3	Rentebegrensingsreglene	488
8.5	Fusjon og fisjon av aksjeselskaper	490
8.6	Tilsidesettelse	499
8.6.1	Tilsidesettelse ved uriktig faktum eller uriktig anvendelse av skattereglene fra skattyters side	500
8.6.2	Omgåelse – skatteloven § 13-2	501
8.6.3	Bortfall eller oppgjør av generelle skatteposisjoner ved skattemotiverte transaksjoner – skatteloven § 13-3.	502

8.6.4	Tilsidesettelse dersom skattyters formue eller inntekt er redusert som følge av interessefelleskap – skatteloven § 13-1	504
8.6.5	Tilsidesettelse – et eksempelcase	505
8.7	Avvikling/likvidasjon av aksjeselskap	508
8.7.1	Tilbakeføring av underskudd ved opphør av aksjeselskap	511
8.8	Fastsettelse av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap	512
8.8.1	Formuesskatt for upersonlige skattytere	513
8.8.2	Beregning av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap – en gjennomgang av de mest sentrale bestemmelsene i skattelovens kapittel 4	514
8.8.3	Skattelovens kapittel 4 paragraf for paragraf – med vekt på næringsbeskatning	515
8.9	Beskatning av skipsaksjeselskaper (uttaksbeskatning)	529
8.10	Oppgaver til kapittel 8	530
KAPITTEL 9 BESKATNING AV INNEHAVER AV ENKELTPERSONFORETAK ...		533
9.1	Beregning av alminnelig inntekt for enkeltpersonforetak uten regnskapsplikt – et rent skatteregnskap	535
9.1.1	Noen særlige forhold ved beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak	536
9.1.2	Beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – en illustrasjon	537
9.2	Beregnet personinntekt for personlig næringsdrivende – foretaksmodellen med skjerming	544
9.2.1	Foretaksmodellen med skjerming – introduksjon	544
9.2.2	Fastsettelse av skjermingsgrunnlag og skjermingsfradrag	544
9.2.3	Beregnet personinntekt etter foretaksmodellen med skjerming	546
9.3	Underskudd i enkeltpersonforetak	552
9.3.1	Negativ alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – underskudd	552
9.3.2	Negativ beregnet personinntekt i enkeltpersonforetak	553
9.4	Beregning av skattemessig nettoformue – enkeltpersonforetak	555
9.4.1	Beregning av skattepliktig formue for personlig næringsdrivende – et eksempel	556
9.4.2	Særskilt om formuesfastsetting av jordbrukseieendom, skog og reinflokk – sktl. § 4-11	559
9.5	Realisasjon/avvikling av næringsvirksomheten – enkeltpersonforetak	559
9.6	Generasjonsskifte, kontinuitet og inngangsverdier for enkeltpersonforetak ..	562
9.7	Omdanning av virksomhet: enkeltpersonforetak til aksjeselskap	564
9.7.1	Et alternativ – en skattepliktig «omdanning»	567
9.7.2	Skattefri omdanning fra enkeltpersonforetak til aksjeselskap – illustrasjon ..	568
9.8	Uttak fra virksomhet – enkeltpersonforetak	569
9.9	Oppgaver til kapittel 9	570
KAPITTEL 10 BESKATNING AV DELTAKERE I SELSKAP MED DELTAKERFASTSETTING		579
10.1	Hva er et selskap med deltakerfastsetting?	579
10.2	Fastsetting av alminnelig inntekt i selskap med deltakerfastsetting	581

10.2.1	Noen særlige momenter å ta stilling til ved beregning av alminnelig inntekt.	582
10.2.2	Beregning av alminnelig inntekt til fordeling.	583
10.2.3	Negativ alminnelig inntekt til fordeling.	585
10.3	Beskatning av personlige deltakere i selskap med deltakerfastsetting: ekstraskatt på utdelinger – deltakermodellen.	586
10.3.1	Fastsetting av skjermingsgrunnlaget i deltakermodellen.	588
10.3.2	Skjermingsrenta i deltakermodellen.	590
10.4	Beskatning av upersonlige deltakere i selskaper: ekstraskatt på utdelinger fra selskap med deltakerfastsetting.	590
10.5	Fastsetting av skattepliktig nettoformue i selskap med deltakerfastsetting. ...	591
10.5.1	Negativ nettoformue.	594
10.6	Gevinst og tap ved realisasjon av andel i selskap med deltakerfastsetting – personlig deltaker.	594
10.7	Avvikling av selskaper med deltakerfastsetting.	596
10.8	Særlige bestemmelser for deltakere med begrenset ansvar – kommandittister og stille deltakere.	597
10.8.1	Begrensninger i rett til fradrag for underskudd for kommandittister og stille deltakere.	597
10.8.2	Begrensninger i rett til fradrag for negativ nettoformue for kommandittister og stille deltakere.	598
10.9	Utvalgte andre forhold knyttet til selskap med deltakerfastsetting.	599
10.9.1	Fusjon og fisjon av selskaper med deltakerfastsetting.	599
10.9.2	Skattefri omdanning.	600
10.9.3	Lån fra personlig skattyter til selskap med deltakerfastsetting.	600
10.9.4	Lån fra selskap med deltakerfastsetting til personlig deltaker.	600
10.9.5	Begrensning i tapsfradrag for fordringer på nærstående selskap.	601
10.9.6	Uttak.	601
10.9.7	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i selskap med deltakerfastsetting.	601
10.10	Oppgaver til kapittel 10.	601

DEL III SÆRSKILTE TEMAER, SKATTEBETALING OG SKATTEFORVALTNINGSRETT

KAPITTEL 11	SKATT OG FAST EIENDOM.	606
11.1	Hvorfor skal eiendomsmeglere lære skatterett?	608
11.2	Begrepsavklaring.	609
11.2.1	Primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig.	609
11.2.2	Enebolig, småhus og leilighet.	611
11.2.3	Enebolig, tomannsbolig, flermannsbolig mv..	611
11.2.4	Familieleilighet, selvstendig hybel og uselvstendig hybel.	613
11.2.5	Selvstendig og uselvstendig bolig.	614
11.2.6	Seksjonert og useksjonert bygg.	615
11.2.7	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter.	616
11.2.8	Kombinerte bygg.	617
11.2.9	Boligareal: Primærrom og sekundærrom.	617
11.2.10	Næringseiendom (utleid og ikke-utleid).	619

11.3	Alminnelig inntekt og fast eiendom	620
11.3.1	Skatteplikt ved realisasjon av bolig – botid og eietid.	620
11.3.2	Avskrivning av kombinerte bygg	624
11.3.3	Utleie av egen bolig – kombinasjon av lang- og korttidsutleie.	626
11.3.4	Utleie av egen bolig – utleieverdi og fellesrom	627
11.4	Formue og fast eiendom.	628
11.4.1	Skattedirektoratets kvadratmetersats for verdsetting av primær- og sekundærbolig.	628
11.4.2	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter – formuesfastsetting	630
11.4.3	Skattemessig formuesverdi av fritidsbolig	631
11.4.4	Skattemessig formuesverdi av næringseiendom	632
11.4.5	Skattemessig formuesverdi av kombinerte bygg.	638
11.4.6	Skattemessig formuesverdi av tomter	639
11.4.7	Festet tomt til bolig- og fritidseiendom	640
11.4.8	Jordbrukseiendom, skog og reinflokk (sktl. § 4-11)	641
11.4.9	Gjeldsreduksjon (sktl. § 4-19)	641
11.5	Eiendomsskatt.	642
 KAPITTEL 12 SKATTEPLIKTEN TIL NORGE		646
12.1	Omfanget av skatteplikten.	646
12.2	Full skatteplikt	646
12.2.1	Personlige skattytere	648
12.2.2	Upersonlige skattytere	651
12.3	Begrenset skatteplikt	652
12.4	Full eller delvis skattefrihet.	655
12.5	Oppgaver til kapittel 12	659
 KAPITTEL 13 SKATTESTEDET		661
13.1	Innledning	661
13.2	Bostedsskattlegging for personlige skattytere	662
13.3	Stedbunden skattlegging for personlige skattytere	663
13.4	Fordeling av gjeld og gjeldsrenter	666
 KAPITTEL 14 SKATTEBETALING OG SKATTEINNKREVIING		668
14.1	Skattebetalingen	668
14.1.1	De personlige skattyterne	668
14.1.2	De upersonlige skattyterne	670
14.2	Innkrevning av skattene	671
 KAPITTEL 15 SKATTEFORVALTNINGSRETT OG RETTSKILDER I SKATTERETTEN		673
15.1	Innledning	673
15.2	Skattemyndighetene.	674
15.2.1	Skattemyndighetenes taushetsplikt	675
15.2.2	Habilitet	675
15.3	Alminnelige saksbehandlingsregler	675

18 **INNHold**

15.4	Bindende forhåndsuttalelser	677
15.5	Opplysningsplikt om egne forhold	677
15.6	Administrative reaksjoner	679
15.7	Rettsprøving av skattefastsettingen	680
15.8	Rettskilder i skatteretten	680
	15.8.1 Tolkning av skattelovgivningen	681
	 SKATTESATSER MV. FOR 2021	 683
	 LITTERATURLISTE	 688
	 SAKREGISTER	 690
	 EKSEMPELREGISTER	 698
	 LOVREGISTER	 701